

Vlaamse boeken en auteurs krijgen meeste aandacht in kranten

Hoe vullen kranten hun boekenbijlagen en boekenpagina's in? Waarom kiezen ze voor bepaalde titels, auteurs of uitgeverijen en laten ze anderen links liggen? Wat willen de kranten aan hun lezers meegeven via de boekenbijlage? Op vraag van Boek.be onderzocht Barbara Verougstraete in het kader van haar Master Journalistiek aan de Erasmushogeschool in Brussel hoe redacties een keuze maken uit het brede boekenaanbod. Uit haar studie blijkt dat kranten hun lezers vooral willen gidsen doorheen het brede aanbod van boeken en dat met name de goedlopende titels van Vlaamse auteurs aan bod komen. Bij de vertalingen krijgen vooral boeken uit de Angelsaksische wereld aandacht; voor vertalingen uit andere talen is de aandacht zeer beperkt.

Het onderzoek

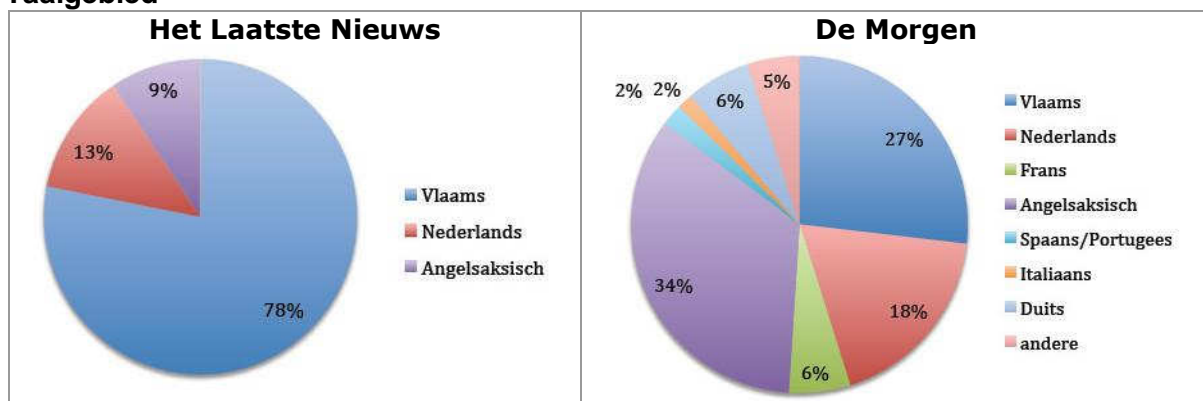
In haar masterproef *Boeken in de Vlaamse pers: een analyse van de boekenbijlage* analyseert Barbara Verougstraete vier Vlaamse kranten: de 'kwaliteitskranten' **De Morgen** en **De Standaard** en de 'populaire' kranten **Het Laatste Nieuws** en **Het Nieuwsblad**. De onderzochte kranten verschenen in het najaar van 2009.

Als theoretische grondslag voor haar onderzoek combineerde Verougstraete wetenschappelijke studies over populaire en kwaliteitspers, krantenartikelen over het media- en uitgeverijlandschap en kritische teksten over de commercialisering van de media in het algemeen en de boekenbijlage in het bijzonder. Alle inzichten werden vervolgens getoetst aan de praktijk, aan de hand van interviews met boekenredacteuren van de vier kranten.

Algemeen

De Morgen en De Standaard schenken op een gelijkaardige manier aandacht aan boeken in hun letterenbijlage en op de cultuurpagina's, zowel wat betreft de verhouding Nederlandstalige boeken vs. vertalingen uit andere talen als de aandacht voor de verschillende subgenres binnen fictie en non-fictie. Het Laatste Nieuws en Het Nieuwsblad liggen op het vlak van boeken verder uit elkaar. In Het Nieuwsblad is er meer aandacht (bijna dubbel zoveel) voor boeken dan in Het Laatste Nieuws, maar minder dan in de andere twee kranten. Wat betreft de keuze van de boeken vertoont Het Nieuwsblad dan weer relatief veel gelijkenissen met De Morgen en De Standaard.

Taalgebied

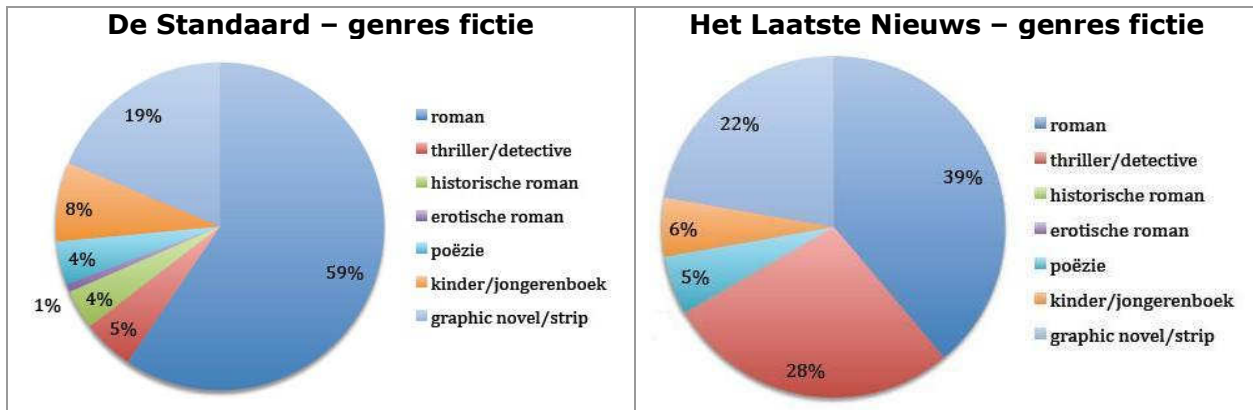

Bij de vier kranten worden Nederlandstalige boeken, en dan vooral van Vlaamse auteurs, het vaakst besproken. Met name in Het Laatste Nieuws zijn auteurs van eigen bodem sterk

vertegenwoordigd (bijna 80%). De krantenredacties lijken allemaal bewust voorrang te geven aan die Vlaamse auteurs. Vertalingen uit het Engels krijgen dan weer zeer veel aandacht in De Morgen (34%), De Standaard (25%) en in Het Nieuwsblad (29%). Die boeken doen het ook vaak goed in de verkoop. Vertalingen uit andere talen zijn dan weer in mindere mate aanwezig, hoewel bij De Standaard toch goed voor 29% van de boekenartikels.

Genres en thema's

De boekenredacteers van de vier kranten proberen een zo uitgebreid mogelijke waaier aan genres en thema's op te nemen om een zo breed mogelijk publiek aan te spreken.

Vorm

Boeken worden in de vier kranten hoofdzakelijk belicht in de vorm van een recensie. Tijdens periodes waarin meer boeken gekocht worden, geven De Morgen en De Standaard ook korte boekentips. Interviews komen dan weer meer aan bod in Het Laatste Nieuws en Het Nieuwsblad. Hetzelfde geldt voor nieuwsberichten.

De boeken die besproken worden zijn meestal recent verschenen, maar ook de Antwerpse Boekenbeurs, een boekenevenement of de eindejaarsperiode kunnen een aanleiding zijn om een stuk over boeken te brengen.

Invloed van uitgevers

De commercialisering van de media heeft volgens de onderzoekster wel degelijk een invloed op de boekenbijlagen. Zowel boeken als kranten moeten verkocht geraken en beide helpen elkaar daarbij. Een artikel in de krant is een impliciete vorm van publiciteit voor een boek en boekenbijlagen die zowel een ruim als een specifiek in boeken geïnteresseerd publiek kunnen aanspreken, doen de verkoopcijfers van een krant stijgen. Met haar gerichte boekenacties en met de Boekenbeurs speelt Boek.be in dit proces een niet onbelangrijke rol. Boeken die in de bijlagen aan bod komen, zijn vaak boeken die ook commercieel succesvol zijn.

De geïnterviewde redacteers bevestigen dat een auteur die bekend is, bij een prestigieuze uitgeverij uitgegeven wordt of winnaar is van een literaire prijs, een grotere kans maakt om ook in de krant aandacht te krijgen. Bovendien laten de boekenredacteers zich in grote mate leiden door de boeken die ze van de uitgevers krijgen toegestuurd. Toch beweren ze allemaal dat ze voldoende vrij kunnen schrijven en dat ze ook onafhankelijk zijn van de hoofdredactie of de leiding van de persgroep waartoe ze behoren.

Conclusie

Op basis van dat alles kwam Verougstraete tot de eindconclusie dat kranten geen diepgaande literaire recensies (meer) aanbieden, omdat ze daar geen groot publiek mee bereiken. Hun taak is eerder die van een gids die bepaalde boeken uit het ruime aanbod licht

en onder de aandacht van de lezers brengt. Dat blijkt zowel uit het krantenonderzoek als uit de interviews met medewerkers van de verschillende kranten. Volgens Verougstraete hoeft dat echter niet als iets negatiefs gezien te worden. Het is veeleer een kwestie van een verschuiving. Wie op zoek is naar diepgravende analyses over literatuur kan daarvoor op het internet of in literaire tijdschriften terecht.

De volledige studie kunt u lezen of downloaden via deze link:

<http://www.vub.ac.be/wetenschapswinkel/publicaties/2009-2010/MasterproefWWBarbaraVerougstraete.pdf>

Op pagina's 62-74 vindt u nog meer grafieken.

Het onderzoek kwam tot stand in samenwerking met de Wetenschapswinkel Brussel, in opdracht van Boek.be, en onder leiding van dr. Ine Van linthout van de Erasmushogeschool Brussel.

Info en contact

- Barbara Verougstraete
 - 0479 93 22 82
 - barbara.verougstraete@gmail.com
- Jef Maes, Hoofd Kenniscentrum Boek.be
 - 03 287 66 93
 - jef.maes@boek.be